



Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 8ης Σεπτεμβρίου 2022*

«Προδικαστική παραπομπή – Προστασία των ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας μέσω του ελέγχου του εμπορίου τους – Κανονισμός (ΕΚ) 338/97 – Άρθρο 8, παράγραφος 3, στοιχείο δ' – Έννοια των “δειγμάτων ζωικών ειδών που γεννήθηκαν και εκτράφηκαν σε αιχμαλωσία” – Κανονισμός (ΕΚ) 865/2006 – Άρθρο 1, σημείο 3 – Έννοια του “ζωικού κεφαλαίου αναπαραγωγής” – Άρθρο 54, σημείο 2 – Δημιουργία του ζωικού κεφαλαίου αναπαραγωγής – Έλεγχος της καταγωγής»

Στην υπόθεση C-659/20,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Nejnvyšší správní soud (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο, Τσεχική Δημοκρατία) με απόφαση της 25ης Νοεμβρίου 2020, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 4 Δεκεμβρίου 2020, στο πλαίσιο της δίκης

ΕΤ

κατά

Ministerstvo životního prostředí,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Κ. Λυκούργο, πρόεδρο τμήματος, S. Rodin (εισηγητή), J.-C. Bonichot, L. S. Rossi και O. Spineanu-Matei, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: L. Medina

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο ΕΤ, εκπροσωπούμενος από τον P. Pařil, advokát,
- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την L. Dvořáková και τους M. Smolek και J. Vlášil,

* Γλώσσα διαδικασίας: η τσεχική.

- η Σλοβακική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την S. Ondrášiková,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον P. Ondrůšek και την C. Valero,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 3ης Μαρτίου 2022,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 1, σημείο 3, και του άρθρου 54, σημείο 2, του κανονισμού (ΕΚ) 865/2006 της Επιτροπής, της 4ης Μαΐου 2006, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/97 του Συμβουλίου για την προστασία των ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας με τον έλεγχο του εμπορίου τους (ΕΕ 2006, L 166, σ. 1).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο αναιρετικής δίκης μεταξύ του ET και του Ministerstvo životního prostředí (Υπουργείου Περιβάλλοντος, Τσεχική Δημοκρατία) με αντικείμενο τη χορήγηση παρέκκλισης από την απαγόρευση εμπορίας σε σχέση με πέντε δείγματα παπαγάλων του είδους Γαλάζιοι Μακάο (*Anodorhynchus hyacinthinus*).

Το νομικό πλαίσιο

Το διεθνές δίκαιο

- 3 Η Σύμβαση για το διεθνές εμπόριο των ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας που απειλούνται με εξαφάνιση, η οποία υπογράφηκε στην Ουάσινγκτον στις 3 Μαρτίου 1973 (*Recueil des traités des Nations unies*, τόμος 993, αριθ. I-14537, στο εξής: CITES), σκοπεί να διασφαλίσει ότι το διεθνές εμπόριο των περιλαμβανόμενων στα προσαρτήματά της ειδών, καθώς και μερών ή προϊόντων αυτών, δεν θίγει τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και στηρίζεται σε μια βιώσιμη χρησιμοποίηση των άγριων ειδών.
- 4 Η CITES, στην οποία η Ευρωπαϊκή Ένωση κατέστη συμβαλλόμενο μέρος στις 8 Ιουλίου 2015, τέθηκε σε εφαρμογή στην Ένωση από 1ης Ιανουαρίου 1984 δυνάμει του κανονισμού (ΕΟΚ) 3626/82 του Συμβουλίου, της 3ης Δεκεμβρίου 1982, για την εφαρμογή στην Κοινότητα της σύμβασης για το διεθνές εμπόριο των ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας που απειλούνται με εξαφάνιση (ΕΕ 1982, L 384, σ. 1) Ο εν λόγω κανονισμός καταργήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 338/97 του Συμβουλίου, της 9ης Δεκεμβρίου 1996, για την προστασία των ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας με τον έλεγχο του εμπορίου τους (ΕΕ 1997, L 61, σ. 1), του οποίου το άρθρο 1, δεύτερο εδάφιο, ορίζει ότι αυτός εφαρμόζεται τηρουμένων των σκοπών, των αρχών και των διατάξεων της CITES.

5 Το άρθρο II, παράγραφος 1, της CITES, το οποίο φέρει τον τίτλο «Θεμελιώδεις αρχές», προβλέπει τα εξής:

«Το προσάρτημα I περιλαμβάνει κάθε είδος που απειλείται με εξαφάνιση και που είναι ή θα μπορούσε να είναι αντικείμενο εμπορίου. Το εμπόριο των δειγμάτων των εν λόγω ειδών πρέπει να διέπεται από ιδιαίτερα αυστηρούς κανόνες, ώστε να μην απειλείται περισσότερο η επιβίωσή τους, και δεν πρέπει να επιτρέπεται παρά μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις.»

6 Από τις 22 Οκτωβρίου 1987, το είδος *Ara hyacinthe* περιλαμβάνεται στο προσάρτημα I της CITES.

7 Η παράγραφος 1, στοιχείο c, του ψηφίσματος 10.16 της Συνδιάσκεψης των Μερών της CITES (στο εξής: ψήφισμα 10.16 της Συνδιάσκεψης των Μερών), η οποία φέρει τον τίτλο «Όσον αφορά την ορολογία», ορίζει τα εξής:

«[Η Συνδιάσκεψη των Μερών της CITES] ΥΙΟΘΕΤΕΙ τους ακόλουθους ορισμούς των εκφράσεων που χρησιμοποιούνται στο παρόν ψήφισμα:

[...]

c) “ζωικό κεφάλαιο αναπαραγωγής” επιχείρησης εκτροφής: όλα τα ζώα που κατά τη διαδικασία της αναπαραγωγής χρησιμοποιούνται για τους αναπαραγωγικούς σκοπούς [...].»

8 Η παράγραφος 2, στοιχείο b, σημείο ii, υπό A, του εν λόγω ψηφίσματος, η οποία φέρει τον τίτλο «Όσον αφορά τη φράση “έχει εκτραφεί σε αιχμαλωσία”», ορίζει τα εξής:

«[Η Συνδιάσκεψη των Μερών της CITES] ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

[...]

b) ότι η φράση “έχει εκτραφεί σε αιχμαλωσία” ερμηνεύεται ως αναφερόμενη αποκλειστικώς στα δείγματα, σύμφωνα με τον ορισμό του όρου αυτού που δίδεται στο άρθρο I, παράγραφος β', της [CITES], τα οποία γεννήθηκαν ή παράχθηκαν με άλλο τρόπο σε ελεγχόμενο περιβάλλον και εφαρμόζεται σε τέτοια δείγματα μόνον:

[...]

ii) εάν το ζωικό κεφάλαιο αναπαραγωγής, προς ικανοποίηση των αρμόδιων κυβερνητικών αρχών της χώρας εξαγωγής:

A δημιουργήθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις της CITES και της σχετικής εθνικής νομοθεσίας και κατά τρόπο που δεν συνεπάγεται αρνητικές επιπτώσεις για την επιβίωση των εν λόγω ειδών σε άγρια κατάσταση.»

9 Η παράγραφος 5, στοιχείο a, του ψηφίσματος 12.10 της Συνδιάσκεψης των Μερών της CITES (στο εξής: ψήφισμα 12.10 της Συνδιάσκεψης των Μερών) ορίζει τα εξής:

«[Η Συνδιάσκεψη των Μερών της CITES] ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

- α) ότι μια επιχείρηση μπορεί να καταχωριστεί σύμφωνα με τη διαδικασία του παρόντος ψηφίσματος μόνον αν τα δείγματα που παράγει μπορούν να χαρακτηριστούν ως “εκτραφέντα σε αιχμαλωσία” σύμφωνα με τις διατάξεις του ψηφίσματος 10.16 (Rev.) της Συνδιάσκεψης των Μερών».
- 10 Το προσάρτημα I του ψηφίσματος 12.10 της Συνδιάσκεψης των Μερών, το οποίο φέρει τον τίτλο «Πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται στη Γραμματεία από το διαχειριστικό όργανο σχετικά με τις προς καταχώριση επιχειρήσεις», προβλέπει έναν κατάλογο δεκαέξι κατηγοριών δεδομένων που πρέπει να κοινοποιούνται στη Γραμματεία της CITES, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται, ιδίως, το όνομα και η διεύθυνση του ιδιοκτήτη και του διευθυντή της επιχειρήσεως αναπαραγωγής ζώων σε αιχμαλωσία, η ημερομηνία ιδρύσεως της εν λόγω επιχειρήσεως και η περιγραφή των εγκαταστάσεων που προορίζονται για τη φιλοξενία του ζωικού κεφαλαίου και την αποφυγή της διαφυγής των δειγμάτων.

Το δίκαιο της Ένωσης

Ο κανονισμός 338/97

- 11 Η αιτιολογική σκέψη 10 του κανονισμού 338/97 έχει ως εξής:
- «[εκτιμώντας] ότι για να εξασφαλιστεί πληρέστερη προστασία των ειδών που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό, χρειάζεται να προβλεφθούν διατάξεις που να θέτουν υπό έλεγχο στην Κοινότητα το εμπόριο και τη διακίνηση δειγμάτων, καθώς και τις συνθήκες φύλαξής τους· ότι τα πιστοποιητικά που εκδίδονται δυνάμει του παρόντος κανονισμού και τα οποία συμβάλλουν στον έλεγχο αυτών των δραστηριοτήτων πρέπει να διέπονται από κοινούς κανόνες όσον αφορά την έκδοση, την ισχύ και τη χρησιμοποίησή τους».
- 12 Το άρθρο 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 338/97, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αντικείμενο», ορίζει τα εξής:
- «Στόχος του παρόντος κανονισμού είναι να προστατευθούν τα είδη της άγριας πανίδας και χλωρίδας και να εξασφαλιστεί η διατήρησή τους με τον έλεγχο του εμπορίου τους σύμφωνα με τα ακόλουθα άρθρα.»
- 13 Το άρθρο 8, παράγραφοι 1 και 2, και παράγραφος 3, στοιχείο δ', του εν λόγω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Διατάξεις περί ελέγχου των εμπορικών δραστηριοτήτων», προβλέπει τα εξής:
- «1. Η αγορά, η προσφορά προς αγορά, η απόκτηση για εμπορικούς σκοπούς, η έκθεση για εμπορικούς σκοπούς, η χρησιμοποίηση για κερδοσκοπικό σκοπό και η πώληση, η κατοχή με σκοπό την πώληση, η προσφορά προς πώληση ή η μεταφορά προς πώληση δειγμάτων ειδών του παραρτήματος Α απαγορεύονται.
2. Τα κράτη μέλη δύνανται να απαγορεύουν την κατοχή δειγμάτων, και συγκεκριμένα ζώντων ζώων που ανήκουν σε είδη του παραρτήματος Α.

3. Σύμφωνα με τις απαιτήσεις άλλης κοινοτικής νομοθεσίας για τη διατήρηση της άγριας πανίδας και χλωρίδας, είναι δυνατές παρεκκλίσεις από τις απαγορεύσεις της παραγράφου 1 υπό την προϋπόθεση ότι το διαχειριστικό όργανο του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκονται τα δείγματα χορηγεί σχετικό πιστοποιητικό, το οποίο εκδίδεται κατά περίπτωση όταν τα δείγματα:

[...]

δ) είναι δείγματα ζωικού είδους που γεννήθηκαν και εκτράφηκαν εν αιχμαλωσία ή δείγματα φυτικού είδους που έχουν αναπαραχθεί τεχνητός, ή μέρος ή προϊόν που έχει ληφθεί από αυτά τα δείγματα».

- 14 Το είδος *Anodorhynchus*, το οποίο περιλαμβάνει τα ζώα με κοινές ονομασίες «Aras hyacinthes, de Lear, glauques», περιλαμβάνεται στο παράρτημα Α του ίδιου κανονισμού.

Ο κανονισμός 865/2006

- 15 Η αιτιολογική σκέψη 1 του κανονισμού 865/2006 έχει ως εξής:

«Απαιτείται να θεσπιστούν διατάξεις για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/97 και για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης με τις διατάξεις της [CITES]».

- 16 Το άρθρο 1, σημείο 3, του εν λόγω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ορισμοί», ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού και επιπροσθέτως των ορισμών του άρθρου 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/97, εφαρμόζονται και οι ακόλουθοι ορισμοί:

[...]

3) ως “ζωικό κεφάλαιο αναπαραγωγής”, νοούνται όλα τα ζώα που κατά τη διαδικασία της αναπαραγωγής χρησιμοποιούνται για τους αναπαραγωγικούς σκοπούς».

- 17 Το άρθρο 54, σημείο 2, του κανονισμού αυτού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Δείγματα ζωικών ειδών που γεννήθηκαν και εκτράφηκαν σε αιχμαλωσία», ορίζει τα εξής:

«Με την επιφύλαξη του άρθρου 55, ένα δείγμα ζωικού είδους θεωρείται ότι γεννήθηκε και εκτράφηκε σε αιχμαλωσία μόνον εφόσον το αρμόδιο διαχειριστικό όργανο σε συνεργασία με την αρμόδια επιστημονική αρχή του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους διαπιστώσει ότι:

[...]

2) το ζωικό κεφάλαιο αναπαραγωγής δημιουργήθηκε σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις κατά την απόκτηση και δίχως αρνητικές επιπτώσεις για την επιβίωση των εν λόγω ειδών σε άγρια κατάσταση.»

- 18 Το άρθρο 55 του κανονισμού 865/2006, το οποίο φέρει τον τίτλο «Εξακρίβωση καταγωγής», ορίζει τα εξής:

«Όταν, για τους σκοπούς του άρθρου 54 ή του άρθρου 62 παράγραφος 1 ή του άρθρου 63 παράγραφος 1, μια αρμόδια αρχή κρίνει απαραίτητο να διαπιστώσει την καταγωγή ενός ζώου με

ανάλυση αίματος ή άλλων ιστών, τα αποτελέσματα της ανάλυσης ή τα απαραίτητα δείγματα διατίθενται ως ορίζει η εν λόγω αρχή.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 19 Ο ΕΤ εκτρέφει παπαγάλους στην Τσεχική Δημοκρατία. Στις 21 Ιανουαρίου 2015 ζήτησε από την αρμόδια krajský úřad (περιφερειακή αρχή, Τσεχική Δημοκρατία) τη χορήγηση παρέκκλισης από την απαγόρευση εμπορίας σε σχέση με πέντε δείγματα παπαγάλων του είδους Γαλάζιος Μακάο (*Anodorhynchus hyacinthinus*) που γεννήθηκαν το 2014 στην εγκατάστασή του εκτροφής.
- 20 Οι πρόγονοι δευτέρου βαθμού των παπαγάλων αυτών (στο εξής: ζεύγος των προγόνων δευτέρου βαθμού) εισήχθησαν, αρχικώς, στην Μπρατισλάβα (Σλοβακία) από έναν υπήκοο Ουρουγουάης και, εν συνεχεία, οδικώς, στην Τσεχική Δημοκρατία τον Ιούνιο του 1993, από τον FU, υπό συνθήκες οι οποίες δεν ήταν σύμφωνες με την CITES.
- 21 Κατά τη μεταφορά στην Τσεχική Δημοκρατία, οι τελωνειακές αρχές σταμάτησαν το όχημα στα σύνορα και, εν συνεχεία, το ζεύγος των προγόνων δευτέρου βαθμού κατασχέθηκε δυνάμει σχετικής διοικητικής απόφασης. Ωστόσο, η διοικητική αυτή απόφαση ακυρώθηκε από το Vrchní soud v Praze (ανώτερο δικαστήριο Πράγας, Τσεχική Δημοκρατία) το 1996.
- 22 Κατόπιν τούτου, η αρμόδια διοικητική αρχή επέστρεψε το ζεύγος των προγόνων δευτέρου βαθμού στον FU, ο οποίος ακολούθως το δάνεισε σε έναν τρίτο, ονόματι GV. Ο τελευταίος απέκτησε από αυτό, στη διάρκεια του 2000, ένα ζευγάρι παπαγάλων και προέβη στην εκτροφή του (στο εξής: ζεύγος των γονέων). Ο ΕΤ αγόρασε το ζεύγος των γονέων από τον GV, το ίδιο έτος, χωρίς το κύρος της μεταβίβασης της κυριότητας να αμφισβητηθεί.
- 23 Στις 21 Ιανουαρίου 2015 η αρμόδια περιφερειακή αρχή αρνήθηκε να χορηγήσει τη ζητηθείσα από τον ΕΤ παρέκκλιση, στηριζόμενη στη γνωμοδότηση του Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (οργανισμού για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και του τοπίου της Τσεχικής Δημοκρατίας) όσον αφορά τη συμβατότητα με το άρθρο 54, σημείο 2, του κανονισμού 856/2006 της αποκτήσεως από τον ΕΤ του ζωικού κεφαλαίου αναπαραγωγής. Σύμφωνα με την ως άνω γνωμοδότηση, δεν ήταν δυνατό να υποστηριχθεί με βεβαιότητα ότι το εν λόγω ζωικό κεφάλαιο είχε δημιουργηθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις, δεδομένου ότι τα μητρώα του 1998, στα οποία υπήρχε μνεία του ζεύγους προγόνων δευτέρου βαθμού, περιείχαν πολλές παρατυπίες και δεν περιλάμβαναν άλλες πληροφορίες σχετικά με την προέλευση των επίμαχων δειγμάτων.
- 24 Ο ΕΤ άσκησε διοικητική προσφυγή κατά της ανωτέρω αρνήσεως, στο πλαίσιο της οποίας υποστήριξε ότι η αρμόδια περιφερειακή αρχή είχε ερμηνεύσει εσφαλμένως την έννοια του «ζωικού κεφαλαίου αναπαραγωγής», δεδομένου ότι ένα τέτοιο ζωικό κεφάλαιο αποτελείτο, κατά την άποψή του, μόνον από το ζεύγος των γονέων και τους απογόνους τους, οπότε η εν λόγω αρχή δεν είχε την εξουσία να εξετάσει την καταγωγή του ζεύγους των προγόνων δευτέρου βαθμού.
- 25 Το Υπουργείο Περιβάλλοντος απέρριψε τη διοικητική αυτή προσφυγή, κρίνοντας ότι ο τρόπος κτήσεως του ζεύγους των προγόνων δευτέρου βαθμού ήταν καθοριστικής σημασίας και ότι δεν ήταν δυνατό να χορηγηθεί παρέκκλιση στον ΕΤ, δεδομένου ότι αυτός δεν ήταν σε θέση να αποδείξει την καταγωγή του εν λόγω ζεύγους.

- 26 Ο ΕΤ προσέφυγε κατά της απόφασης με την οποία απορρίφθηκε η διοικητική προσφυγή του ενώπιον του Krajský soud v Hradci Králové (περιφερειακού δικαστηρίου του Hradec Králové, Τσεχική Δημοκρατία).
- 27 Το ως άνω δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή για τον λόγο ότι το εμπόριο παπαγάλων του είδους *Anodorhynchus* είναι δυνατό να επιτραπεί μόνον εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 54 του κανονισμού 865/2006. Ωστόσο, κατά το εν λόγω δικαστήριο, στην προκειμένη περίπτωση δεν πληρούνταν καμία από τις προϋποθέσεις του άρθρου 54, σημείο 2, του κανονισμού αυτού.
- 28 Ειδικότερα, με την απόφασή του, το Krajský soud v Hradci Králové (περιφερειακό δικαστήριο του Hradec Králové) διαπίστωσε ότι, κατά την ημερομηνία εισαγωγής του ζεύγους των προγόνων δευτέρου βαθμού στην Τσεχική Δημοκρατία, η CITES είχε τεθεί σε ισχύ στο εν λόγω κράτος μέλος και είχε ενσωματωθεί, από την εθνική νομοθεσία, στην εσωτερική έννομη τάξη. Το εν λόγω δικαστήριο έκρινε, αφενός, ότι σύμφωνα με τη νομοθεσία περί μεταφοράς της CITES στο τσεχικό δίκαιο η εξέταση της προελεύσεως του ζωικού κεφαλαίου αναπαραγωγής επιτρέπεται μέχρι το ζεύγος προγόνων δευτέρου βαθμού και, αφετέρου, ότι η έννοια του «ζωικού κεφαλαίου αναπαραγωγής», κατά τον κανονισμό 865/2006, καταλαμβάνει, εν προκειμένω, τις τρεις γενιές παπαγάλων και, ως εκ τούτου, η αρμόδια περιφερειακή αρχή μπορούσε να απαιτήσει την απόδειξη της καταγωγής του ζεύγους των προγόνων δευτέρου βαθμού.
- 29 Ο ΕΤ άσκησε αναίρεση κατά της ανωτέρω απόφασης ενώπιον του Nejvyšší správní soud (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου, Τσεχική Δημοκρατία), υποστηρίζοντας ότι το Krajský soud v Hradci Králové (περιφερειακό δικαστήριο του Hradec Králové) είχε ερμηνεύσει εσφαλμένως την κατά τον κανονισμό 865/2006 έννοια του «ζωικού κεφαλαίου αναπαραγωγής».
- 30 Το Nejvyšší správní soud (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο) επισημαίνει ότι οι διάδικοι της κύριας δίκης δεν αμφισβητούν, αφενός, ότι το ζεύγος των προγόνων πρώτου βαθμού γεννήθηκε το 2000 στην Τσεχική Δημοκρατία και ότι η απόκτησή τους από τον ΕΤ ήταν, αυτή καθαυτήν, νόμιμη και, αφετέρου, ότι η καταγωγή του ζεύγους των προγόνων δευτέρου βαθμού είναι ύποπτη. Ως εκ τούτου, το εν λόγω δικαστήριο διερωτάται, πρώτον, αν η έννοια του «ζωικού κεφαλαίου αναπαραγωγής», κατά το άρθρο 54, σημείο 2, του κανονισμού 865/2006, καταλαμβάνει και τους προγόνους των ζώων αυτών που βρίσκονται στο έδαφος κράτους μέλους.
- 31 Δεύτερον, σε περίπτωση που η έννοια του «ζωικού κεφαλαίου αναπαραγωγής» πρέπει να ερμηνευθεί στενά, τίθεται το ερώτημα αν η κατά το άρθρο 54, σημείο 2, του κανονισμού 865/2006 έννοια της «δημιουργίας» ενός τέτοιου ζωικού κεφαλαίου αναφέρεται, στην προκειμένη περίπτωση, μόνον στην απόκτηση του ζεύγους των γονέων που χρησιμοποιήθηκαν για την αναπαραγωγή ή, αντιθέτως, παραπέμπει στην αρχή της γραμμής αναπαραγωγής, ήτοι, εν προκειμένω, στην απόκτηση του ζεύγους των προγόνων δευτέρου βαθμού.
- 32 Τρίτον, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν, κατά την εξέταση της αιτήσεως παρεκκλίσεως που υπέβαλε ο ΕΤ, πρέπει να ληφθούν υπόψη ορισμένες ειδικές περιστάσεις.
- 33 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο ΕΤ απέκτησε το ζεύγος των γονέων νομίμως και ότι, κατά την ημερομηνία της αποκτήσεως αυτής, αφενός, η Τσεχική Δημοκρατία δεν ανήκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση και, αφετέρου, καίτοι η CITES είχε τεθεί σε ισχύ στο εν λόγω κράτος, η εθνική νομοθεσία περί μεταφοράς της στο εσωτερικό δίκαιο δεν απαιτούσε τη χορήγηση πιστοποιητικού, κατά την έννοια της CITES, σε περίπτωση αποκτήσεως στο εσωτερικό του ίδιου κράτους. Ως εκ

τούτου, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι ο ΕΤ μπορούσε να έχει δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ότι θα ήταν δυνατή η εμπορία των απογόνων του εν λόγω ζεύγους γονέων, τουλάχιστον στην Τσεχική Δημοκρατία.

- 34 Επιπροσθέτως, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι το γεγονός ότι το ζεύγος των προγόνων δευτέρου βαθμού επεστράφη στον FU δυνάμει δικαστικής αποφάσεως πρέπει, ενδεχομένως, να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο της εξέτασης αιτήσεως παρεκκλίσεως, όπως και το επιχείρημα του ΕΤ ότι η εμπορία ζώων που γεννήθηκαν σε αιχμαλωσία μειώνει τη ζήτηση για την παράνομη αγορά δειγμάτων που αιχμαλωτίστηκαν στο φυσικό περιβάλλον. Τέλος, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, σε περίπτωση που δεν χορηγηθεί στον ΕΤ η παρέκκλιση την οποία ζητεί, το δικαίωμά του ιδιοκτησίας περιορίζεται στο δικαίωμα κατοχής του ζεύγους των γονέων και, ενδεχομένως, των απογόνων τους, χωρίς αυτός να έχει κατά τον νόμο δυνατότητα διαθέσεώς τους.
- 35 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Nejvyšší správní soud (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Περιλαμβάνονται στη σύνθεση του “ζωικού κεφαλαίου αναπαραγωγής” κατά την έννοια του κανονισμού [865/2006] δείγματα τα οποία είναι γονείς των δειγμάτων που εκτρέφονται από συγκεκριμένο εκτροφέα, μολονότι αυτός ουδέποτε υπήρξε ούτε κύριος ούτε κάτοχός τους;
 - 2) Σε περίπτωση που η απάντηση στο πρώτο ερώτημα συνεπάγεται ότι τα γονικά δείγματα δεν αποτελούν μέρος του ζωικού κεφαλαίου αναπαραγωγής, έχουν οι αρμόδιες αρχές που εξετάζουν κατά πόσον πληρούνται η προϋπόθεση του άρθρου 54, σημείο 2, του κανονισμού (ΕΚ) 865/2006 της Επιτροπής, σχετικά με τη δημιουργία του ζωικού κεφαλαίου αναπαραγωγής σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις και, ταυτόχρονα, δίχως αρνητικές επιπτώσεις για την επιβίωση των δειγμάτων σε άγρια κατάσταση, δικαίωμα ελέγχου της προέλευσης των εν λόγω γονικών δειγμάτων και εκτίμησης, στο πλαίσιο αυτό, του ζητήματος αν το ζωικό κεφάλαιο αναπαραγωγής δημιουργήθηκε σύμφωνα με τις αρχές του άρθρου 54, στοιχείο 2, του εν λόγω κανονισμού;
 - 3) Κατά την εξέταση του ζητήματος αν πληρούνται η προϋπόθεση του άρθρου 54, σημείο 2, του κανονισμού (ΕΚ) 865/2006 της Επιτροπής σχετικά με τη δημιουργία ζωικού κεφαλαίου αναπαραγωγής, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις και, ταυτόχρονα, δίχως αρνητικές επιπτώσεις για την επιβίωση των δειγμάτων σε άγρια κατάσταση, μπορούν να ληφθούν υπόψη άλλα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης (συγκεκριμένα, η καλή πίστη κατά την απόκτηση των δειγμάτων και η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ότι θα είναι δυνατή η εμπορία τυχόν απογόνων τους, καθώς και, ενδεχομένως, οι λιγότερο περιοριστικές νομοθετικές διατάξεις που ίσχυαν στην Τσεχική Δημοκρατία πριν από την προσχώρησή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση);»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

- 36 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 1, σημείο 3, του κανονισμού 865/2006 έχει την έννοια ότι εμπίπτουν στον όρο «ζωικό κεφάλαιο αναπαραγωγής», κατά την ως άνω διάταξη, οι πρόγονοι των δειγμάτων που εκτρέφονται σε εγκαταστάσεις εκτροφής, οι οποίοι ουδέποτε βρισκόνταν στην κυριότητα ή κατοχή της εν λόγω εγκαταστάσεως.
- 37 Κατά πάγια νομολογία, για την ερμηνεία διάταξης του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αυτή αποτελεί μέρος [απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2020, Staatsanwaltschaft Wien (Πλαστογραφημένες εντολές πληρωμής), C-584/19, EU:C:2020:1002, σκέψη 49 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 38 Συναφώς, πρώτον, όσον αφορά τη γραμματική ερμηνεία του άρθρου 1, σημείο 3, του κανονισμού 865/2006, από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι ως «ζωικό κεφάλαιο αναπαραγωγής» νοούνται όλα τα ζώα που κατά τη διαδικασία της αναπαραγωγής χρησιμοποιούνται για τους αναπαραγωγικούς σκοπούς.
- 39 Όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας με τα σημεία 36 και 37 των προτάσεών της, το γράμμα του άρθρου 1, σημείο 3, του κανονισμού 865/2006 δεν αρκεί, αφ' εαυτού, για να άρει την αμφισημία ως προς την ερμηνεία που πρέπει να δοθεί στην εν λόγω διάταξη, δεδομένου ότι οι διάφορες γλωσσικές αποδόσεις της υποδηλώνουν διαφορετικές σημασίες. Συγκεκριμένα, ενώ από πλείονες γλωσσικές αποδόσεις, όπως η γαλλική, η ισπανική, η γερμανική ή η λεττονική, προκύπτει ότι μόνον τα ζώα που βρίσκονται σε εγκαταστάσεις εκτροφής, ήτοι σε ένα συγκεκριμένο χώρο με δομές κατάλληλες για την εξασφάλιση της εκτροφής ζώων, εμπίπτουν στην κατά την εν λόγω διάταξη έννοια του «ζωικού κεφαλαίου αναπαραγωγής», άλλες γλωσσικές αποδόσεις, όπως η ελληνική, η αγγλική, η κροατική ή η σλοβενική, αναφέρονται γενικότερα σε όλα τα ζώα που χρησιμοποιούνται κατά τη διαδικασία της αναπαραγωγής και καταλαμβάνουν, ενδεχομένως, τους προγόνους δειγμάτων οι οποίοι ουδέποτε ευρίσκονταν στην πραγματική ιδιοκτησία ή στην κατοχή εγκαταστάσεως εκτροφής.
- 40 Ωστόσο, δεν αμφισβητείται ότι η διατύπωση που χρησιμοποιείται σε μία από τις γλωσσικές αποδόσεις διάταξης του δικαίου της Ένωσης δεν μπορεί να αποτελεί τη μόνη βάση για την ερμηνεία της διάταξης αυτής, ούτε μπορεί να χαρακτηρίζεται ως υπερέχουσα έναντι των άλλων γλωσσικών αποδόσεων, δεδομένου ότι οι διατάξεις του δικαίου της Ένωσης πρέπει να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται κατά τρόπο ομοιόμορφο, λαμβανομένων υπόψη των αποδόσεών τους σε όλες τις γλώσσες της Ένωσης (πρβλ. απόφαση της 24ης Μαρτίου 2021, A, C-950/19, EU:C:2021:230, σκέψη 37 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 41 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να εξεταστούν, δεύτερον, το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 1, σημείο 3, του κανονισμού 865/2006, καθώς και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη διάταξη αυτή και τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος.
- 42 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, όπως αναφέρεται στην πρώτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 865/2006, ο κανονισμός αυτός έχει ως σκοπό, αφενός, να εξασφαλίσει την εφαρμογή του κανονισμού 338/97 και, αφετέρου, να εξασφαλίσει τη συμμόρφωση με τις διατάξεις της CITES

και, με τον τρόπο αυτό, να διασφαλίσει, όπως υπογραμμίζεται στην αιτιολογική σκέψη 10 του τελευταίου αυτού κανονισμού, την πληρέστερη δυνατή προστασία των ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας με τον έλεγχο του εμπορίου τους.

- 43 Όπως υπογράμμισε η γενική εισαγγελέας με την υποσημείωση 19 των προτάσεων της, από το προσάρτημα I του ψηφίσματος 12.10 της Συνδιάσκεψης των Μερών προκύπτει ότι, στο πλαίσιο της CITES, η καταχώριση μιας εγκατάστασης αναπαραγωγής σε αιχμαλωσία απαιτεί τον ακριβή προσδιορισμό της εγκατάστασης αυτής, του ιδιοκτήτη και του διευθυντή της, καθώς και των εγκαταστάσεων που προορίζονται για τη φιλοξενία του ζωικού κεφαλαίου. Επομένως, η έννοια αυτή της «εγκαταστάσεως» δεν μπορεί, στο πλαίσιο του κανονισμού 865/2006, να νοείται ως αναφερόμενη σε μια απλή διαδικασία αναπαραγωγής, αποσυνδεδεμένη από οποιαδήποτε συγκεκριμένη φυσική εγκατάσταση.
- 44 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι το άρθρο 1, σημείο 3, του κανονισμού 865/2006 έχει την έννοια ότι δεν εμπίπτουν στον όρο «ζωικό κεφάλαιο αναπαραγωγής», κατά την ανωτέρω διάταξη, οι πρόγονοι δειγμάτων που εκτρέφονται σε εγκατάσταση αναπαραγωγής οι οποίοι ουδέποτε ευρίσκονταν στην ιδιοκτησία ή στην κατοχή της εν λόγω εγκαταστάσεως.

Επί του δευτέρου και του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

- 45 Προκαταρκτικώς, επισημαίνεται, πρώτον, ότι, δυνάμει του άρθρου 8, παράγραφος 1, του κανονισμού 338/97, η πώληση δειγμάτων ειδών του παραρτήματος Α του εν λόγω κανονισμού απαγορεύεται. Εντούτοις, το άρθρο 8, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού επιτρέπει στα κράτη μέλη να παρεκκλίνουν από την απαγόρευση αυτή, μεταξύ άλλων, οσάκις τα δείγματα ενός ζωικού είδους που περιλαμβάνεται στο εν λόγω παράρτημα Α και τα οποία πρόκειται να πωληθούν είναι δείγματα που γεννήθηκαν και εκτράφηκαν σε αιχμαλωσία. Κατά το άρθρο 54 του κανονισμού 865/2006, ένα δείγμα ζωικού είδους θεωρείται ότι γεννήθηκε και εκτράφηκε σε αιχμαλωσία μόνον εφόσον το αρμόδιο διαχειριστικό όργανο διαπιστώσει, μεταξύ άλλων, ότι το ζωικό κεφάλαιο αναπαραγωγής δημιουργήθηκε σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις κατά την απόκτηση και δίχως αρνητικές επιπτώσεις για την επιβίωση των εν λόγω ειδών σε άγρια κατάσταση.
- 46 Δεύτερον, από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο προκύπτει ότι στον ΕΤ δεν χορηγήθηκε άδεια εμπορίας των επίμαχων στην κύρια δίκη παπαγάλων για τον λόγο ότι αυτοί δεν μπορούσαν να θεωρηθούν ως γεννηθέντες και εκτραφέντες σε αιχμαλωσία, κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 3, του κανονισμού 338/97, λόγω του ότι το ζεύγος προγόνων δεύτερου βαθμού είχε εισαχθεί παράνομα από τρίτον στην Τσεχική Δημοκρατία. Σύμφωνα με όσα εκτίθενται στη σκέψη 44 της παρούσας αποφάσεως, το ζεύγος αυτό προγόνων δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά μέρος του ζωικού κεφαλαίου αναπαραγωγής που κατείχε ο ΕΤ, δεδομένου ότι αυτός ουδέποτε υπήρξε ούτε κύριος ούτε κάτοχός του.
- 47 Τρίτον, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει επίσης ότι είναι δυνατό να προσδιοριστούν, μεταξύ των προγόνων των επίμαχων στην κύρια δίκη παπαγάλων, τα δείγματα που συνελήφθησαν στο φυσικό περιβάλλον, δεδομένου ότι από τους διαδίκους της κύριας δίκης δεν αμφισβητείται ότι, στην προκειμένη περίπτωση, πρόκειται για το ζεύγος προγόνων δεύτερου βαθμού.
- 48 Υπό το πρίσμα των ανωτέρω στοιχείων το Δικαστήριο απαντά στο δεύτερο και στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα.

- 49 Ως εκ τούτου, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, με το δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 54, σημείο 2, του κανονισμού 865/2006, σε συνδυασμό με το άρθρο 17 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης) και την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, έχει την έννοια ότι ένα ευρισκόμενο στην κατοχή εκτροφέα δείγμα ζωικού είδους μνημονευόμενου στο παράρτημα Α του κανονισμού 338/97 μπορεί να θεωρηθεί ότι γεννήθηκε και εκτράφηκε σε αιχμαλωσία, κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού, οσάκις οι πρόγονοι του εν λόγω δείγματος, οι οποίοι δεν ανήκουν στο ζωικό κεφάλαιο αναπαραγωγής του εκτροφέα, αποκτήθηκαν από τρίτους, πριν από την έναρξη ισχύος των εν λόγω κανονισμών, κατά παράβαση των ισχυουσών νομοθετικών διατάξεων ή κατά τρόπο έχοντα αρνητικές επιπτώσεις για την επιβίωση του εν λόγω είδους σε άγρια κατάσταση.
- 50 Πρώτον, υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 37 της παρούσας αποφάσεως, πρέπει να ληφθεί υπόψη όχι μόνον το γράμμα του άρθρου 54, σημείο 2, του κανονισμού 865/2006, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο αυτό εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος η εν λόγω διάταξη.
- 51 Επιπλέον, υπογραμμίζεται ότι το άρθρο 8, παράγραφος 3, του κανονισμού 338/97, καθόσον συνιστά εξαίρεση από τον γενικό κανόνα της απαγορεύσεως οποιασδήποτε εμπορικής χρήσεως ειδών του παραρτήματος Α του εν λόγω κανονισμού, πρέπει να ερμηνεύεται στενά. Επομένως, οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες το άρθρο 54, σημείο 2, του κανονισμού 865/2006 επιτρέπει να θεωρείται ότι ένα δείγμα ζωικού είδους γεννήθηκε και εκτράφηκε σε αιχμαλωσία πρέπει επίσης να ερμηνεύονται στενά, στο μέτρο που η διάταξη αυτή αποσκοπεί στη διευκρίνιση του περιεχομένου του ως άνω άρθρου 8, παράγραφος 3.
- 52 Όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας με το σημείο 52 των προτάσεών της, η διαπίστωση αυτή επιρρωννύεται από το άρθρο II, παράγραφος 1, της CITES, κατά το οποίο η εμπορία δειγμάτων ειδών που απειλούνται με εξαφάνιση πρέπει να υπόκειται σε ιδιαίτερα αυστηρή ρύθμιση, προκειμένου να μην τίθεται σε κίνδυνο η επιβίωσή τους, και να επιτρέπεται μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις.
- 53 Δεύτερον, όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, η γενική εισαγγελέας με το σημείο 51 των προτάσεών της, το άρθρο 54, σημείο 2, του κανονισμού 865/2006 αναφέρεται στην έννοια της «δημιουργίας» του ζωικού κεφαλαίου αναπαραγωγής. Η έννοια αυτή έχει ευρύ περιεχόμενο και επιτρέπει να λαμβάνονται υπόψη, κατά την εξέταση της συμβατότητας ενός τέτοιου ζωικού κεφαλαίου αναπαραγωγής με τις απαιτήσεις που επιβάλλει η εν λόγω διάταξη, γεγονότα προγενέστερα της πραγματικής αποκτήσεως του ζωικού κεφαλαίου αναπαραγωγής από τον εκτροφέα.
- 54 Η διαπίστωση αυτή επιρρωννύεται από το άρθρο 55 του κανονισμού 865/2006, σύμφωνα με το οποίο οι αρμόδιες αρχές μπορούν, για τους σκοπούς της εφαρμογής του άρθρου 54 του εν λόγω κανονισμού, να εξετάζουν την καταγωγή ενός ζώου. Πράγματι, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας με το σημείο 55 των προτάσεών της, η διάταξη αυτή παρέχει στις αρμόδιες αρχές τη δυνατότητα να εξετάζουν την καταγωγή του ζωικού κεφαλαίου αναπαραγωγής προκειμένου να εξακριβώσουν αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 54, σημείο 2, του κανονισμού 865/2006.

- 55 Εξάλλου, ο σκοπός τον οποίο επιδιώκει ο κανονισμός 865/2006, όπως αυτός υπομνήσθηκε στη σκέψη 42 της παρούσας αποφάσεως, συνηγορεί υπέρ της ερμηνείας ότι οι αρμόδιες αρχές έχουν την εξουσία να εξετάζουν την καταγωγή ενός ζωικού κεφαλαίου αναπαραγωγής επ' ευκαιρία αιτήσεως χορηγήσεως πιστοποιητικού παρεκκλίσεως για την εμπορία ειδών που γεννήθηκαν και εκτράφηκαν σε αιχμαλωσία.
- 56 Συναφώς, όπως υπογράμμισε η γενική εισαγγελέας με το σημείο 57 των προτάσεων της, οι προϋποθέσεις του άρθρου 54, σημείο 2, του κανονισμού 865/2006 αντιστοιχούν σε εκείνες της παραγράφου 2, στοιχείο β', σημείο ii, υπό Α, του ψηφίσματος 10:16 της Συνδιάσκεψης των Μερών. Το ψήφισμα αυτό εκδόθηκε λόγω της ανησυχίας ότι μεγάλο μέρος της εμπορίας δειγμάτων που φέρονται να έχουν γεννηθεί και εκτραφεί σε αιχμαλωσία εξακολουθεί να πραγματοποιείται κατά παράβαση της CITES και των ψηφισμάτων της Συνδιάσκεψης των Μερών και δύναται να έχει αρνητικές επιπτώσεις για την επιβίωση σε άγρια κατάσταση των πληθυσμών των εν λόγω ειδών.
- 57 Ως εκ τούτου, η ερμηνεία κατά την οποία οι αρμόδιες εθνικές αρχές έχουν την εξουσία να εξετάζουν την καταγωγή ενός ζωικού κεφαλαίου αναπαραγωγής είναι σύμφωνη με τον σκοπό που επιδιώκει η CITES και ο οποίος συνίσταται στην ενίσχυση του ελέγχου της καταγωγής των ειδών που γεννήθηκαν και εκτράφηκαν σε αιχμαλωσία.
- 58 Τούτου λεχθέντος, μολονότι το άρθρο 54, σημείο 2, του κανονισμού 865/2006 απαιτεί από τις ως άνω αρχές να ελέγχουν τον τρόπο με τον οποίο οι πρόγονοι του ζωικού κεφαλαίου αναπαραγωγής απομακρύνθηκαν από το φυσικό τους περιβάλλον, προκειμένου να βεβαιωθούν ότι τούτο δεν έγινε με τρόπο δυνάμενο να έχει αρνητικές επιπτώσεις για την επιβίωση των εν λόγω ειδών σε άγρια κατάσταση, αντιθέτως, από το ίδιο το γράμμα της εν λόγω διατάξεως προκύπτει ότι αυτή δεν επιβάλλει στις εν λόγω αρχές να ελέγχουν αν οι πρόγονοι του ζωικού κεφαλαίου αναπαραγωγής αποκτήθηκαν σύμφωνα με τις ισχύουσες, κατά την απόκτησή τους, νομοθετικές διατάξεις αλλά μόνο να διασφαλίζουν ότι τηρήθηκε η ισχύουσα νομοθεσία για την απόκτηση του ζωικού κεφαλαίου αναπαραγωγής.
- 59 Επιπλέον, προκειμένου να προσδιοριστεί αν ένα ζωικό κεφάλαιο αναπαραγωγής δημιουργήθηκε κατά τρόπο έχοντα αρνητικές επιπτώσεις για την επιβίωση του οικείου είδους σε άγρια κατάσταση, λόγω της απομάκρυνσης προγόνου του εν λόγω ζωικού κεφαλαίου από το φυσικό περιβάλλον, πρέπει να ληφθεί υπόψη η κατάσταση του συγκεκριμένου είδους κατά τον χρόνο της απομάκρυνσης. Εάν, κατά το χρονικό αυτό σημείο, το εν λόγω είδος περιλαμβανόταν, όπως εν προκειμένω, στο παράρτημα I της CITES, η απομάκρυνσή του πρέπει σε κάθε περίπτωση να θεωρείται ότι έχει αρνητικές επιπτώσεις για την επιβίωση του εν λόγω είδους σε άγρια κατάσταση και κανένα κράτος μέλος δεν θα πρέπει να μπορεί να χορηγήσει παρέκκλιση, σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 3, του κανονισμού 338/97, από την απαγόρευση εμπορίας των δειγμάτων που προέρχονται από τον εν λόγω πρόγονο.
- 60 Τρίτον, όσον αφορά τις πρακτικές πτυχές της εξέτασης που προβλέπεται στο άρθρο 54, σημείο 2, του κανονισμού 865/2006, στο μέτρο που η εν λόγω διάταξη, αφενός, απαιτεί από την αρμόδια αρχή να διαπιστώνει ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται σε αυτή και, αφετέρου, δεν καθορίζει τους λεπτομερείς κανόνες της εξέτασης ούτε τα αποδεικτικά μέσα βάσει των οποίων μπορεί να αποδειχθεί ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο προσδιορισμός αυτών των λεπτομερών κανόνων και αποδεικτικών μέσων αποτελεί έργο των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών. Στα σχετικά αποδεικτικά μέσα περιλαμβάνεται η

προσκόμιση αδειών ή πιστοποιητικών που προβλέπει ο ίδιος κανονισμός ή οποιουδήποτε άλλου εγγράφου το οποίο θα κρίνουν πρόσφορο οι αρμόδιες εθνικές αρχές (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 16 Ιουλίου 2009, Rubach, C-344/08, EU:C:2009:482, σκέψη 27).

- 61 Επομένως, ο τρόπος αυτός εξέτασης μπορεί, όπως υπογράμμισε, κατ' ουσίαν, η γενική εισαγγελέας, με τα σημεία 66 και 67 των προτάσεών της, να εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από την αξιολόγηση των κινδύνων ανάλογα με τις περιστάσεις κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης καθώς επίσης να περιλαμβάνει και την εξέταση των εγγράφων που αφορούν την απόκτηση του ζωικού κεφαλαίου αναπαραγωγής.
- 62 Τέταρτον, υπογραμμίζεται ότι η απαγόρευση εμπορίας ειδών των οποίων ένας από τους προγόνους αποκτήθηκε κατά τρόπο έχοντα αρνητικές επιπτώσεις για την επιβίωση του εν λόγω είδους σε άγρια κατάσταση, απαγόρευση η οποία απορρέει από το άρθρο 8, παράγραφοι 1 και 3, του κανονισμού 338/97 ερμηνευόμενο σε συνδυασμό με το άρθρο 54, σημείο 2, του κανονισμού 865/2006, δεν είναι ασύμβατη με το δικαίωμα ιδιοκτησίας, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 17 του Χάρτη.
- 63 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι το δικαίωμα ιδιοκτησίας δεν συνιστά απόλυτο προνόμιο και ότι η άσκησή του μπορεί, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, να υπόκειται σε περιορισμό που δικαιολογείται από σκοπό γενικού συμφέροντος αναγνωριζόμενο από την Ένωση (απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2016, Ledra Advertising κ.λπ. κατά Επιτροπής και ΕΚΤ, C-8/15 P έως C-10/15 P, EU:C:2016:701, σκέψη 69 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 64 Επισημαίνεται ότι η προστασία των άγριων ειδών αποτελεί έναν τέτοιο θεμιτό σκοπό γενικού συμφέροντος (πρβλ. απόφαση της 19ης Ιουνίου 2008, Nationale Raad van Dierenkwekers en Liefhebbers και Andibel, C-219/07, EU:C:2008:353, σκέψη 27 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 65 Επιπλέον, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας με το σημείο 77 των προτάσεών της, οι κανονισμοί 338/97 και 865/2006 προβαίνουν σε μια δίκαιη στάθμιση μεταξύ του εν λόγω δικαιώματος και των απαιτήσεων που συνδέονται με την προστασία της άγριας ζωής. Πρέπει επίσης να διευκρινιστεί ότι οι απαιτήσεις αυτές δύναται να δικαιολογήσουν την κατ' αρχήν απαγόρευση της εμπορίας δειγμάτων ειδών τα οποία απειλούνται με εξαφάνιση. Όσον αφορά, ειδικότερα, το επιχείρημα του ΕΤ ότι η εμπορία αυτή ενδέχεται να μειώσει τον αριθμό των δειγμάτων των εν λόγω ειδών που αιχμαλωτίζονται σε άγρια κατάσταση, αρκεί η επισήμανση ότι η εμπορία αυτή συμβάλλει στη δημιουργία, διατήρηση ή επέκταση μιας αγοράς για την απόκτηση τέτοιων δειγμάτων. Ο νομοθέτης της Ένωσης θεώρησε ότι η ύπαρξη, αυτή καθαυτή, μιας τέτοιας αγοράς συνιστούσε, σε ορισμένο βαθμό, απειλή για την επιβίωση ειδών που απειλούνται με εξαφάνιση.
- 66 Τέλος, όσον αφορά τα στοιχεία που επικαλείται το αιτούν δικαστήριο σχετικά με την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του ΕΤ ως προς το ότι θα μπορούσε να προβεί σε εμπορία των απογόνων του ζωικού του κεφαλαίου αναπαραγωγής, τα στοιχεία αυτά δεν δύναται να οδηγήσουν σε διαφορετικό συμπέρασμα.
- 67 Πρώτον, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας με το σημείο 74 των προτάσεών της, ακόμη και στην περίπτωση που η αρμόδια αρχή καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η δημιουργία του ζωικού κεφαλαίου αναπαραγωγής ήταν νόμιμη κατά τον χρόνο κτήσεώς του, η εν λόγω διαπίστωση δεν αρκεί αφ' εαυτής για τη χορήγηση παρεκκλίσεως από την απαγόρευση εμπορίας των δειγμάτων που προέρχονται από το ζωικό αυτό κεφάλαιο, στο μέτρο που, όπως υπομνήσθηκε με τη

σκέψη 59 της παρούσας αποφάσεως, θα πρέπει επίσης να διασφαλίζεται ότι η δημιουργία του ζωικού αυτού κεφαλαίου αναπαραγωγής δεν είχε αρνητικές επιπτώσεις για την επιβίωση του εν λόγω είδους σε άγρια κατάσταση.

- 68 Δεύτερον, είναι ομοίως άνευ σημασίας το γεγονός ότι το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο ήταν λιγότερο αυστηρό όταν ο ΕΤ απέκτησε, στη διάρκεια του 2000, το ζωικό κεφάλαιό του αναπαραγωγής, καθόσον η Τσεχική Δημοκρατία δεν ήταν ακόμη τότε μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 69 Συναφώς, αρκεί να υπομνησθεί ότι το πεδίο εφαρμογής της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης δεν μπορεί να διευρυνθεί τόσο ώστε να παρακωλύεται γενικά η εφαρμογή των νέων ρυθμίσεων επί των μελλοντικών αποτελεσμάτων καταστάσεων που έχουν δημιουργηθεί υπό την προγενέστερη ρύθμιση [απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2021, Skarb Państwa (Κάλυψη της ευθύνης ασφαλισμένου αυτοκινήτου), C-428/20, EU:C:2021:1043, σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 70 Τρίτον, όσον αφορά το γεγονός ότι το ζεύγος των προγόνων δεύτερου βαθμού επιστράφηκε, εν προκειμένω, στον εισαγωγέα τους, δυνάμει δικαστικής αποφάσεως, αρκεί να σημειωθεί ότι, λόγω της ημερομηνίας κατά την οποία εκδόθηκε η απόφαση αυτή, ήτοι πριν από την προσχώρηση της Τσεχικής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η εν λόγω απόφαση δεν δύναται, εν πάση περιπτώσει, να αποτελέσει στοιχείο που πρέπει να ληφθεί υπόψη προκειμένου να προσδιοριστεί αν το ζωικό κεφάλαιο αναπαραγωγής το οποίο κατέχει ο ΕΤ δημιουργήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 54, σημείο 2, του κανονισμού 865/2006.
- 71 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι το άρθρο 54, σημείο 2, του κανονισμού 865/2006, σε συνδυασμό με το άρθρο 17 του Χάρτη και την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, έχει την έννοια ότι ένα ευρισκόμενο στην κατοχή εκτροφέα δείγμα ζωικού είδους μνημονευόμενου στο παράρτημα Α του κανονισμού 338/97 δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι γεννήθηκε και εκτράφηκε σε αιχμαλωσία, κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού, οσάκις οι πρόγονοι του εν λόγω δείγματος, οι οποίοι δεν ανήκουν στο ζωικό κεφάλαιο αναπαραγωγής του εν λόγω εκτροφέα, αποκτήθηκαν από τρίτους πριν από την έναρξη ισχύος των εν λόγω κανονισμών κατά τρόπο έχοντα αρνητικές επιπτώσεις για την επιβίωση του εν λόγω είδους σε άγρια κατάσταση.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 72 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σε αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 1, σημείο 3, του κανονισμού (ΕΚ) 865/2006 της Επιτροπής, της 4ης Μαΐου 2006, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/97 του Συμβουλίου για την προστασία των ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας με τον έλεγχο του εμπορίου τους,**

έχει την έννοια ότι:

δεν εμπίπτουν στον όρο «ζωικό κεφάλαιο αναπαραγωγής», κατά την ανωτέρω διάταξη, οι πρόγονοι δειγμάτων που εκτρέφονται σε εγκατάσταση αναπαραγωγής οι οποίοι ουδέποτε ευρίσκονταν στην ιδιοκτησία ή στην κατοχή της εν λόγω εγκαταστάσεως.

- 2) Το άρθρο 54, σημείο 2, του κανονισμού 865/2006, σε συνδυασμό με το άρθρο 17 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης,**

έχει την έννοια ότι:

ένα ευρισκόμενο στην κατοχή εκτροφέα δείγμα ζωικού είδους μνημονευόμενου στο παράρτημα Α του κανονισμού (ΕΚ) 338/97 του Συμβουλίου, της 9ης Δεκεμβρίου 1996, για την προστασία των ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας με τον έλεγχο του εμπορίου τους, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι γεννήθηκε και εκτράφηκε σε αιχμαλωσία, κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού, οσάκις οι πρόγονοι του εν λόγω δείγματος, οι οποίοι δεν ανήκουν στο ζωικό κεφάλαιο αναπαραγωγής του εν λόγω εκτροφέα, αποκτήθηκαν από τρίτους πριν από την έναρξη ισχύος των εν λόγω κανονισμών κατά τρόπο έχοντα αρνητικές επιπτώσεις για την επιβίωση του εν λόγω είδους σε άγρια κατάσταση.

(υπογραφές)